

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

BEDİR AYDIN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2015/15316
Karar Tarihi : 7/2/2018

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Celal Mümtaz AKINCI
Recai AKYEL
Raportör : Akif YILDIRIM
Başvurucu : Bedir AYDIN
Vekili : Av. Yusuf Kenan ALTAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yürütülen ceza davasının makul sürede sonuçlandırılmaması ve yüklenen suçtan beraat kararı verilmesine rağmen lehe vekâlet ücretine hükmedilmemesi nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 3/9/2015 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
7. Başvurucunun da aralarında bulunduğu şüphelilerin 15/7/2007 tarihinde mağdurun bulunduğu işyerine giderek senet ile inşaat devir sözleşmesini zorla imzalatmaya çalıştıkları iddia edilmiştir.
8. Anılan olayla ilgili yapılan soruşturma sonunda başvuru hakkında yağma suçunu işlediği iddiasıyla Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığının 12/2/2008 tarihli iddianamesiyle Bakırköy 9. Ağır Ceza Mahkemesine (Mahkeme) kamu davası açılmıştır.

9. Yargılama sırasında başvuru müdafii olarak Avukat Y.K.A. birçok celseye katılmıştır. Başvurucu, Mahkemenin 5/4/2011 tarihli kararıyla atılı suçtan beraat etmiştir. Başvurucu müdafii, beraat kararının gerekçesine ve vekâlet ücretine yönelik olarak hükmü temyiz etmiştir.

10. Yargıtay, gerekçeye yönelik temyiz itirazları yerinde görmemiş; müdafinin Mahkemeye sunduğu vekâletnamenin hüküm tarihinden sonra alındığını da belirterek 30/6/2015 tarihinde hükmü onamıştır. Başvurucu, anılan karardan 31/8/2015 tarihinde haberdar olmuştur.

11. Başvurucu 3/9/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

12. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Yargılama giderleri" kenar başlıklı 324. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir.

Hüküm ve kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceği gösterilir."

13. 3/12/2010 tarihli ve 27774 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin "Ceza davalarında ücret" kenar başlıklı 13. maddesinin (5) numaralı fıkrası şöyledir:

"Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir."

14. Yargıtay 13. Ceza Dairesinin 27/11/2017 tarihli ve E.2016/8239, K.2017/13521 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 13/5. maddesinde yer alan "Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir." biçimindeki düzenleme nazara alınarak; kendilerini iki farklı vekaletname ile vekille temsil ettiren ve beraatine karar verilen sanıklar yararına hazine aleyhine vekaletname sayısınca maktu avukatlık ücretine hükmedilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,

Bozmayı gerektirmiş[ti]."

B. Uluslararası Hukuk

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

15. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes davasının, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan,... bir mahkeme tarafından ... görülmesini isteme hakkına sahiptir..."

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadı

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM); Sözleşme'nin 6. maddesinin beraat eden kişilere ceza davasında yapılan yargılama masraflarını isteme hakkını

içermediğini, adil yargılanma hakkının bu şekilde bir güvence sağlamadığını kabul etmektedir (*Masson ve Van Zon/Hollanda*, B. No: 15346/89, 15379/89, 28/9/1995, § 49; *Yassar Hussain/Birleşik Krallık*, B. No: 8866/04, 7/3/2006, § 20).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Mahkemenin 7/2/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

18. Başvurucu, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

19. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

20. Ceza yargılamasının süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak bir kişiye suç işlediği iddiasının yetkili makamlar tarafından bildirildiği veya isnattan ilk olarak etkilendiği arama ve gözaltı gibi birtakım tedbirlerin uygulandığı tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak ise suç isnadına ilişkin nihai kararın verildiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*B.E.*, B. No: 2012/625, 9/1/2014, § 34).

21. Ceza yargılamasının süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurusunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*B.E.*, § 29).

22. Anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda 7 yıl 11 ayı aşan yargılamanın süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

23. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Diğer İhlal İddiaları

24. Başvurucu; avukatının celselere defalarca katıldığını, tutanaklarda sanık müdafii olarak adının geçtiğini, Mahkemece beraat kararı verildiği hâlde lehine vekâlet ücretine hükmedilmediğini, buna müdafinin Mahkemeye sunduğu vekâletnamenin hüküm tarihinden sonraki tarihli olmasının gerekçe olarak gösterildiğini, bu sebeplerle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

25. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında, adil yargılanma hakkının kapsam ve içeriği açıkça belirlenmemiştir. Bununla birlikte Anayasa'nın 36. maddesine "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Nitekim Anayasa Mahkemesi de Anayasa'da adil

yargılanma hakkının kapsamı belirlenmediğinden bu hakkın kapsam ve içeriğinin Türkiye'nin taraf olduğu Sözleşme'nin 6. maddesi çerçevesinde belirleneceğine karar vermiştir (Birçok karar arasından bkz. *Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38).

26. Ceza davasında yargılama giderleri; 5271 sayılı Kanun'un "Yargılama giderleri" kenar başlıklı 324. maddesinde, harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcama ve taraflarca yapılan ödemeler şeklinde belirtilmiştir. Anılan düzenleme uyarınca vekâlet ücretinin de yargılama gideri kapsamında bulunduğu şüphe yoktur. Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre de beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilecektir (bkz. § 13).

27. 5271 sayılı Kanun'a göre mahkemelerin yargılama giderleri kapsamında hükmettikleri vekâlet ücretinin taraflar lehine bir hak ya da aleyhine bir yükümlülük doğurduğu anlaşılmaktadır (*Atilla İnan*, B. No: 2012/615, 21/11/2013, § 29). Ancak Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı, suç isnadı altında olup da sonradan beraat eden kişilere yargılama masraflarını isteme yönünde bir güvence sağlamamaktadır (Bu konudaki AİHM yaklaşımı için bkz. § 16).

28. Sonuç olarak beraatine karar verilen sanıklar lehine (Hazine aleyhine) vekâlet ücretine hükmedilmediğine ilişkin soyut iddiaların -adil yargılanma hakkına etkisi ortaya konulmadan- incelenmesi olanaklı değildir.

29. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

30. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Esas inceleme sonunda, başvuruçunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

31. Başvurucu, 15.000 TL manevi tazminata karar verilmesi talebinde bulunmuştur.

32. Somut olayda, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

33. İhlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvuruçuya net 9.500 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

34. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226,90 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.206,90 TL yargılama giderinin başvuruçuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Diğer ihlal iddialarının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle
KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvurucuya net 9.500 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

D. 226,90 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.206,90 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Kararın bir örneğinin bilgi için Bakırköy 9. Ağır Ceza Mahkemesine (E.2008/134, K.2011/84) GÖNDERİLMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE
7/2/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Recai AKYEL